

Riktlinje elektriskt reglerbar hemsjukvårdsäng

Förskrivare

För grupp 1 & 2 leg arbetsterapeut och eller leg sjukgymnast/leg fysioterapeut

För grupp 3 leg sjuksköterska i samråd med vårdteam

Respektive vårdgivare har det slutliga ansvaret för vem som får förskriva vad utifrån medarbetarens kompetens och verksamhetens uppdrag.

Kriterier

Grupp 1. För personer med nedsatta kroppsfunktioner som ger aktivitetsbegränsningar vilka innebär stora svårigheter att:

- inta eller ändra grundläggande kroppsställning och att förflytta sig från en plats till en annan såsom att lägesändra, sätta sig, lägga sig, resa sig till sittande och stående (ICF d410.3)
- utföra personlig vård (ICF d5.4) där personen behöver hjälp med den personliga hygien i säng stora delar av dygnet, av annan person

Grupp 2. Småbarnsförälder med funktionsnedsättning (Att bistå andra, ICF d660)

- Höj- och sänkbar spjålsäng kan förskrivas till småbarnsförälder med funktionsnedsättning som medför svårigheter att självständigt kunna sköta sitt barns personliga omvårdnad

Grupp 3. Patienter/brukare med behov av avancerad medicinsk behandling

- Hemsjukvårdsäng med elektrisk reglerbarhet kan förskrivas till patienter/brukare med behov av avancerad medicinsk behandling i hemmet, t ex vid hemdialys, om sängens funktioner gör att patienten/brukaren självständigt kan ansluta sig till den tekniska utrustningen.
- Enbart behov av hjärtläge eller högläge för svullna ben/fötter kan inte vara ett kriterium för förskrivning, bedömning av behov av elryggstöd/positioneringskuddar ska göras av rehabpersonal
- För de antidecubitusmadrasser som måste fästas i säng ska bedömning göras om madrassen sitter fast ordentligt i befintlig säng, i annat fall får förskrivning av hemsjukvårdsäng övervägas

Viktig information

- Om patienten inte samtycker till hemsjukvårdssäng ska detta inte förskrivas
- Vård i livets slutskede är inte ett enskilt kriterium för förskrivning av hemsjukvårdssäng
- Om patienten/brukaren har en undermålig säng eller saknar egen säng är detta inte skäl för förskrivning
- Innan förskrivning av elektrisk reglerbar hemsjukvårdssäng ska möjligheten att komplettera befintlig säng med t ex lyftbåge, förhöjningsklossar och reglerbart ryggstöd bedömas. Utöver detta ska ergonomisk rådgivning, genomgång av förflyttningsteknik och/eller andra förflyttningshjälpmedel övervägas
- Då personal/anhörig/patienten/brukaren uttrycker behov av elektrisk reglerbar hemsjukvårdssäng och hälso- och sjukvårdsbedömning visar att patienten kan använda privat säng med ev. tillbehör, är sängen inte ett hälso- och sjukvårdsansvar. Lokala rutiner för arbetsmiljö ska följas i dessa fall
- Montering av lågbyggnadssats medför att hjullyftsunderredet inte går in under sängen samt att sängens centralbroms tas bort och ersätts av individuellt bromsade hjul
- Om patienten inte får plats eller utrymme inte finns för vändningar i en 90-105cm hemsjukvårdssäng kan en bredare hemsjukvårdssäng förskrivas. Hemsjukvårdssäng för bariatrisk patient/brukare finns att förskriva om patienten har svårigheter att sätta sig mjukt på sängkanten. Observera att arbetssituationen för de som vårdar patienten blir sämre med en bredare säng. Kontakta hjälpmedelskonsulent för rådgivning och förskrivning
- Särskilt boende och dagverksamhet ska vara grundutrustat enligt verksamhetens syfte

Mål med hjälpmedlet**Grupp 1**

- Att patient/brukare med ökad självständighet ska kunna inta eller ändra grundläggande kroppsställning och att förflytta sig från en plats till en annan såsom att lägesändra, sätta sig, lägga sig, resa sig till sittande och stående (ICF d410)
- Att patient/brukare själv eller med hjälp av annan person kan utföra personliga hygien i säng stora delar av dygnet (ICF d5)

Grupp 2

- Att patient/brukare självständigt ska kunna sköta sitt barns personliga omvårdnad

Grupp 3

- Att patient/brukare självständigt ska kunna genomföra avancerad medicinsk behandling i hemmet
- Att antidecubitusmadrass kan fästas på ett säkert sätt i sängen utifrån ovanstående kriterium

Typ av hjälpmedel som kan förskrivas

- Elektriskt höj- och sänkbar hemsjukvårdssäng med reglerbar rygg- och bendel
- Elektriskt höj- och sänkbar spjålsäng

Tillbehör: Grindskydd, stöd/vändhandtag, lyftbåge, förhöjningsribba, lågbyggnadssats alternativa manöverdosor.

Risk för personskada

Viss sannolikhetsrisk för tillbud vid användning, som kan orsaka personskada

Risk för klämskador mellan sänggrind och luftväxlande ersättningsmadrass kan föreligga om patient/brukare är rörlig och madrassen är smalare än bäddmättet på sängen.

Klämrisk finns under sänglyften och i grindarna.

Fallrisk kan föreligga vid användning av sänggrind, fallet blir högre än då grind inte används. Viktigt att riskbedömning görs.

Skjuvrisk finns om endast ryggdelen höjs upp istället för att använda sängens sittande läge.

Riskbedömning ska utföras om patienten/brukaren själv kan hantera manöverdosan på ett säkert sätt eller om manöverdosan ska placeras oåtkomligt för patienten/brukaren eller bedömning av alternativ manöverdosa med låsbara knappar.

Det är viktigt att patienten/brukaren, närstående samt omvårdnadspersonal får ta del av tillverkarens anvisningar och att sängen och tillbehören används på det sätt som tillverkaren avser, för att minimera risken för handhavandefel.

Kostnad för tillbehör/förbrukningsdelar som betalas av patient/brukare

Standardmadrass (35kg/m³) med trikåöverdrag ingår vid förskrivningstillfället om inte annan madrass bedöms behövas. När byte till ny standardmadrass behöver göras, bekostas detta av patienten/brukaren.

Vid utredd inkontinensproblematik kan madrassskydd till standardmadrass förskrivas av sjuksköterska med förskrivningsrätt.

Hygienöverdrag till standardmadrass kan beställas för att skydda madrassen där andra särskilda skäl finns som inte beror på inkontinensproblematik. I övriga fall bekostas hygienöverdrag av patienten/brukaren.

Råd i förskrivningsprocessen

Behovsbedömning

För att välja rätt modell av hemsjukvårdssäng och tillbehör är det viktigt att ta hänsyn till patientens/ brukarens:

- Funktionsnedsättning
- Rörelseförmåga
- Aktivitetsnivå under hela dygnet

Hemsjukvårdssängen levereras med plomberade grindar. Plomberingen utgörs av röda kardborreband. Om plomberingen ska tas bort och grindar användas ska bedömning göras av legitimerad personal och dokumenteras.

Förskrivning av hemsjukvårdssäng för att möjliggöra kortare vistelser i det enskilda hemmet vid permissioner från slutenvården kan vara aktuellt om angivna kriterier uppfylls.

Flyttar patient/brukaren permanent till särskilt boende skall förskriven säng återlämnas.

Förebyggande/behandlande madrass kan förskrivas enligt riktlinje för antidecubitusmadrass.

(<https://www.regiondalarna.se/plus/hjalpmedel/forskrivningsprocessen/forteckning-och-riktlinjer/>)

Är patienten kraftig och har svårigheter att sätta sig ned mjukt på sängkant behöver bedömning om hemsjukvårdssäng med högre brukarvikt göras.

Prova ut, anpassa och välj lämplig/specifik produkt

- Förskrivaren ska göra en bedömning av var sängen lämpligast placeras så att det finns utrymme runt om samt närhet till toalett och badrum
- Patient/närstående ska flytta undan befintlig säng och annat som kan vara i vägen innan hemjuksvårdssäng levereras
- Vid montering av andra produkter/anpassningar än tillverkarens egna, ska bedömning utföras och dokumenteras
- Om grindar ska användas måste lägsta avstånd mellan obelastad madrass och uppdragen sänggrinds högsta kant vara minst 22 cm. Om avståndet är mindre ska bedömning av lägre madrass göras eller förhöjningsribbor användas.
- Alternativa manöverdosor med exempelvis lättryckta knappar, låsbara knappar finns att tillgå om behovet finns

Informera, instruera och träna

Det är förskrivarens ansvar att informera patienten/brukaren, närstående samt omvårdnadspersonal om handhavande och skötsel av sängen. Det är viktigt att alla får ta del av tillverkarens bruksanvisning.

Informera om att man inte får sitta i fotändan av hemsjukvårdssängen.

Enligt arbetsmiljöverket är det arbetsgivarens ansvar att se till att personalen har erforderlig kunskap om de hjälpmedel som ska användas kring brukaren/patienten.

Uppföljning och utvärdering

Förskrivaren ansvarar för uppföljning enligt förskrivningsprocessen.

Leverantör av hjälpmedel och tjänster

Dalarnas Hjälpmedelscenter, Hjälpmedel Dalarna enligt Hjälpmedelsnämnden Dalarnas avtal.

Framtagen av

Charlotta Tysklind hjälpmedelskonsulent/leg arbetsterapeut, Henrik Moberg hjälpmedelskonsulent/leg sjukgymnast, Helena Gustafson Soling, hjälpmedelskonsulent/leg sjukgymnast

Sortimentsgrupp Personlig vård – Antidecubitusmadrasser och sängar
2023-10-30

Inger Nilsson, Maria Stoor, Frida Marklund, Josefin Åkerlund och Erika Jägers.

Godkänd och fastställd av

Beredningsgrupp Hjälpmedel 2023-11-09, Hjälpmedelsnämnd Dalarna
2023-12-13

ISO kod

181210 Sängar och lösa sängbottnar, elektriskt reglerbara